

Sygn. akt II KKN 106/2000

W Y R O K

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 marca 2001 r.

Sąd Najwyższy - Izba Karna na rozprawie w składzie następującym:

Przewodniczący: SSN Elżbieta Sadzik,

Sędziowie SN: Andrzej Deptuła (spraw.), SSN Ewa Gaberle,

SSN Wiesław Koziół, SSN Wiesław Maciak,

SSN Andrzej Siuchniński, SSN Jacek Sobczak

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Waldemara Smardzewskiego

po rozpoznaniu w dniu 8 marca 2001 r.

sprawy **1. B. P., 2. W. O., 3. M. A.**

skazanych z art. 88 § 1 w zw. z art. 86 § 1 kkWP

z powodu kasacji, wniesionej przez Rzecznika Praw Obywatelskich

od postanowienia Najwyższego Sądu Wojskowego

z dnia 19 marca 1953 r., sygn. S (...)

utrzymującego w mocy wyrok Wojskowego Sądu Rejonowego w O.

z dnia 18 lutego 1953 r., sygn. Sr. (...)

i od tegoż wyroku Wojskowego Sądu Rejonowego w O.

- I. uchyła zaskarżone orzeczenia i uniewinnia B. P., W. O. i M. A. od zarzucanego i przypisanego każdemu z wyżej wymienionych przestępstwa.**
- II. Kosztami procesu w sprawie obciąża Skarb Państwa.**

U Z A S A D N I E N I E

I. Wojskowy Sąd Rejonowy w O. wyrokiem z dnia 18 lutego 1953 r. sygn. Sr. 17/53 skazał:

B. P. na podstawie art. 88 § 1, art. 46 § 1 lit. b i art. 48 § 1 kkWP na karę 6 lat więzienia, utraty praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na okres 3 lat i przepadku całego mienia za to, że „latem 1952 r., w miesiącach lipcu i sierpniu czasu bliżej nieustalonego, na terenie swego miejsca zamieszkania w P., gm. K., pow. S., w celu obalenia przemocą ustroju Państwa Polskiego wchodził w porozumienie z R. J., O. W. i innymi”, tj. za przestępstwo przewidziane w art. 88 § 1 w zw. z art. 86 § 2 kkWP,

W. O. na podstawie ar. 88 § 1, art. 46 § 1 lit. b i art. 48 § 1 kkWP na karę 5 lat więzienia, utraty praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na okres 2 lat i przepadku całego mienia za to, że „latem 1952 r., w miesiącach lipcu i sierpniu czasu bliżej nieustalonego, na terenie miejsca swego zamieszkania w P., gm. K., pow. S., w celu obalenia przemocą ustroju Państwa Polskiego wchodził w porozumienie z R. J., P. B. i A. M.”, tj. za przestępstwo przewidziane w art. 88 § 1 w zw. z art. 86 § 2 kkWP,

M. A. na podstawie art. 88 § 1, art. 46 § 1 lit. b i art. 48 § 1 kkWP na karę 2 lat więzienia, utraty praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na okres 1 roku i przepadku całego mienia za to, że „latem 1952 r., czasu bliżej nieustalonego, na terenie miejsca swego zamieszkania w Z., gm. C., pow. K. i na terenie P., gm. K., pow. S., w celu obalenia przemocą ustroju Państwa Polskiego wchodziła w porozumienie z R. J. i O. W.”, tj. za przestępstwo przewidziane w art. 88 § 1 w zw. z art. 86 § 2 kkWP.

przy czym

- na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 2 lit. a i b ustawy z dnia 22.11.1952 r. o amnestii wymierzone kary więzienia złagodził o 1/3 tj. B. P. do 4 lat i W. O. do 3 lat i 4 miesięcy, a o 1/2, tj. do 1 roku M. A., której wykonanie pozostałej do odbycia kary więzienia zawiesił – z mocy art. 50 § 2 i 3 mkk i art. 61 § 1 i 2 kk – warunkowo na okres 4 lat,
- na podstawie art. 56 kkWP na poczet orzeczonych kar więzienia zaliczył okresy tymczasowego aresztowania oskarżonym: B. P. od dnia 10.10.1952 r., W. O. i M. A. od dnia 11.10.1952 r.. a J. R. od dnia 24.10.1952 r.

Najwyższy Sąd Wojskowy, po rozpoznaniu sprawy B. P. i W. O. z powodu skargi rewizyjnej, wniesionej przez ich obrońcę postanowieniem z dnia 19 marca 1953 r., sygn. S. (...) utrzymał w mocy powyższy wyrok Wojskowego Sądu Rejonowego w O. w części dotyczącej skazania B. P. i W. O..

W drugiej połowie 1999 r. toczyło się w Sądzie Okręgowym w O. postępowanie, wywołane wnioskiem J. Cz. – córki B. P., w przedmiocie stwierdzenia w oparciu o tzw. ustawę lutową z 1991 r., nieważności w/w orzeczeń.

Sąd Okręgowy postanowieniem z dnia 8 października 1999 r. sygn. II Ko (...) wniosku J. C. nie uwzględnił, zaś Sąd Apelacyjny w (...) postanowienie to

utrzymał w mocy, stwierdzając zarazem, iż uchylenie skutków wynikających ze skazania B. P. nie może nastąpić poprzez procedurę przewidzianą w ustawie lutowej, sugerując wyraźnie inny tryb postępowania.

II. W tej sytuacji Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł kasację obejmując skargą zarówno B. P., jak i W. O. i M. A.

Rzecznik Praw Obywatelskich zarzucił:

- a) postanowieniu Najwyższego Sądu Wojskowego rażącą obrazę art. 271 § 2 Kwpk przez utrzymanie w mocy wyroku Wojskowego Sądu w O. w części dotyczącej skazania B. P. i W. O., pomimo że został on wydany z rażącą obrazą prawa materialnego, polegającą na skazaniu oskarżonych na podstawie art. 88 § 1 w zw. z art. 86 § 2 kkWP w sytuacji, gdy czyny tych oskarżonych nie wypełniały znamion przestępstw określonych w tych przepisach
- b) wyrokowi Wojskowego Sądu Rejonowego w O. rażącą obrazę prawa materialnego, a mianowicie art. 88 § 1 w zw. z art. 86 § 2 kkWP przez skazanie M. A. na podstawie tych przepisów za czyn, który nie wypełniał znamion określonego w nich przestępstwa.

W kasacji sformułowany został wniosek o uchylenie zaskarżonych orzeczeń i uniewinnienie oskarżonych.

III. Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja Rzecznika Praw Obywatelskich jest zasadna i to w stopniu wręcz oczywistym przy czym nie chodzi w tym wypadku nawet o to, że czyny oskarżonych nie wypełniały – jak to przyjęto w kasacji – znamion przestępstwa z art. 88 § 1 w zw. z art. 86 § 2 kkWP, ale o to że nie wypełniały one znamion jakiegokolwiek przestępstwa. Tym samym objęte kasacją orzeczenia ocenić trzeba w najwyższym stopniu krytycznie, jako stanowiące przejaw nie błędu co

do oceny prawnej czynów oskarżonych ale wręcz jako wyraz pozbawionego jakichkolwiek podstaw skazania osób, które nie popełniły żadnego przestępstwa.

Chodzi bowiem o to, że za porozumienie mające na celu obalenie przemocą ustroju Państwa Polskiego, w którym mieli uczestniczyć B. P., W. O. i M. A., uznane zostały rozmowy jakie prowadzili oni z J. R., o którym wiadomo było – bo wskazywał na to materiał dowodowy – że był on upośledzonym umysłowo, chodzącym po okolicznych wsiach, proszącym o jałmużnę i roztaczającym wizję zawiązania się już działającego „wojska niebiańskiego”, do którego warto się przyłączyć, gdyż jest to droga prowadząca do wolności i niepodległości Polski.

Na tle takiego stanu faktycznego stanowiącego podstawę skazania oskarżonych, o czym dowodnie przekonują pisemne uzasadnienia zaskarżonych kasacją orzeczeń, orzeczenia te jawią się jako wręcz absurdalne.

Wszelkie dalsze rozważania stają się w tej sytuacji zbędne a konieczność uchylenia zaskarżonych orzeczeń i uniewinnienie oskarżonych jest oczywista.